HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

4 octombrie 2012*

„Agricultură — Sectorul zahărului — Organizarea comună a piețelor — Cerere de ajutor de restructurare — Angajamentul producătorului de a înceta livrarea unei anumite cantități din cota de sfeclă alocată — Noțiune — Declarație unilaterală a producătorului — Refuz de acordare a ajutorului — Necesitatea rezilierii contractului de furnizare existent”

În cauza C-390/11,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Nejvyšší správní soud (Curtea Administrativă Supremă, Republica Cehă), prin decizia din 8 iulie 2011, primită de Curte la 22 iulie 2011, în procedura

CS AGRO Ronov s. r. o.

împotriva

Ministerstvo zemědělství,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, doamna A. Prechal, domnul L. Bay Larsen (raportor), doamna C. Toader și domnul E. Jarašiūnas, judecători,

avocat general: doamna V. Trstenjak,

grefier: doamna K. Sztranc-Sławiczek, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 28 iunie 2012,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru CS AGRO Ronov, s. r. o., de E. Auersvaldová, advokátka;

— pentru guvernul ceh, de M. Smolek și de J. Vláčil, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de Z. Malůšková și de P. Rossi, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: ceha.

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 4a din Regulamentul (CE) nr. 320/2006 al Consiliului din 20 februarie 2006 de instituire a unui regim temporar de restructurare a industriei zahărului în Comunitatea Europeană și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1290/2005 privind finanțarea politicii agricole comune (JO L 58, p. 42, Ediție specială, 03/vol. 70, p. 118), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1261/2007 al Consiliului din 9 octombrie 2007 (JO L 283, p. 8, denumit în continuare „Regulamentul nr. 320/2006").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între CS AGRO Ronov s. r. o. (denumită în continuare „CS AGRO"), pe de o parte, și Ministerstvo zemědělství (Ministerul Agriculturii), pe de altă parte, cu privire la un ajutor de restructurare pentru producătorii de sfeclă de zahăr.

Cadrul juridic

Regulamentul nr. 1261/2007

3 Considerentele (1) și (7)-(10) ale Regulamentului nr. 1261/2007 au următorul cuprins:

„(1) Regulamentul (CE) nr. 320/2006 al Consiliului [...] a fost adoptat în scopul de a permite celor mai puțin competitivi producători de zahăr să renunțe la producția care face obiectul cotei. Cu toate acestea, renunțarea la cote în temeiul regulamentului menționat nu a atins nivelul așteptat inițial.

[...]

(7) Se consideră că regimul de restructurare ar da rezultate mai bune în cazul în care producătorii ar putea să renunțe din proprie inițiativă la producția de sfeclă de zahăr sau de trestie de zahăr destinată prelucrării în cadrul cotelor de zahăr alocate. În acest scop, producătorii ar trebui să aibă posibilitatea, în anul comercial 2008/2009, de a solicita în mod direct ajutorul prevăzut la articolul 3 alineatul (6) din Regulamentul (CE) nr. 320/2006, cu condiția ca aceștia să înceteze livrarea sfeclei de zahăr sau a trestiei de zahăr întreprinderilor față de care aveau obligații, prin contracte de furnizare, în anul comercial anterior. În consecință, statele membre ar trebui să reducă cotele respectivelor întreprinderi. [...]

(8) Pentru a evita punerea în pericol a viabilității economice a întreprinderilor producătoare de zahăr care fac obiectul cererilor de ajutor ale producătorilor, reducerea cotei ar trebui să fie limitată la 10 % din cota alocată fiecărei întreprinderi, ceea ce corespunde procentului din cotă pe care statul membru îl poate realoca în fiecare an comercial, în conformitate cu articolul 11 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 318/2006.

(9) În cazul în care cota unei întreprinderi producătoare de zahăr este redusă ca urmare a cererilor de ajutor ale producătorilor, întreprinderea în cauză ar trebui să beneficieze de un ajutor de restructurare, astfel cum este prevăzut la articolul 3 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 320/2006. [...]

(10) Întreprinderile producătoare de zahăr care fac obiectul cererilor de ajutor ale producătorilor ar trebui ca, până la data de 31 ianuarie a anului anterior anului comercial în cauză, să aibă dreptul de a depune o cerere de ajutor de restructurare, astfel cum este prevăzut la articolele 3 și 4 din Regulamentul (CE) nr. 320/2006, cu condiția ca acestea să renunțe la o cotă corespunzătoare cel

puțin aceluiași nivel de reducere a cotei care ar fi rezultat din cererile de ajutor înaintate de producători. În acest caz, cererea de ajutor a întreprinderii producătoare de zahăr ar trebui să înlocuiască cererile producătorilor."

Regulamentul nr. 320/2006

4 Articolul 3 din Regulamentul nr. 320/2006, intitulat „Ajutor de restructurare", prevede la alineatul (1), printre altele, că orice întreprindere producătoare de zahăr căreia i-a fost atribuită o cotă înainte de 1 iulie 2006 poate beneficia, sub anumite condiții, de un ajutor de restructurare pentru fiecare tonă de cotă eliminată.

5 Articolul 4 din Regulamentul nr. 320/2006, intitulat „Cereri de acordare a ajutorului de restructurare", prevede la alineatul (1) că cererile de acordare a ajutorului de restructurare se prezintă statului membru în cauză până la data de 31 ianuarie a anului anterior anului de comercializare în cursul căruia cota trebuie eliminată.

6 Articolul 4a din Regulamentul nr. 320/2006, intitulat „Depunerea cererilor de ajutor de restructurare de către producători", prevede:

„(1) Pentru anul comercial 2008/2009, orice producător de sfeclă de zahăr sau de trestie de zahăr destinată prelucrării în cadrul cotelor de zahăr alocate poate înainta direct statului membru în cauză o cerere de ajutor, în temeiul articolului 3 alineatele (6) și (7), însoțită de un angajament prin care se obligă să înceteze livrarea unei anumite cantități din cota de sfeclă sau de trestie de zahăr întreprinderii cu care a încheiat un contract de furnizare în cursul anului comercial anterior.

[...]

(2) Cererile menționate la alineatul (1) se depun până la 30 noiembrie 2007. Cererile pot fi depuse începând cu 30 octombrie 2007.

(3) Statul membru în cauză întocmește o listă a cererilor prevăzute la alineatul (1), în ordinea cronologică a depunerii lor, și transmite Comisiei și întreprinderilor vizate, în termen de 10 zile lucrătoare de la expirarea termenului pentru depunerea cererilor prevăzut la alineatul (2), cuantumul total al cotelor vizate de cererile primite.

(4) Până la 15 martie 2008, pe baza ordinii cronologice menționate la alineatul (3) [...], statul membru în cauză aprobă cererile producătorilor care corespund [a] cel mult 10 % din cota de zahăr alocată fiecărei întreprinderi și reduce în mod proporțional cota de zahăr a întreprinderii în cauză, în conformitate cu articolul 11 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 318/2006. [...]

În cazul în care se atinge oricare dintre limitele de 10 % prevăzute în primul paragraf, statul membru în cauză respinge cererile care depășesc această limită, ținând seama de ordinea cronologică a depunerii cererilor.

[...]

(5) În urma aprobării cererilor de către statul membru, în conformitate cu alineatul (4), cuantumul ajutorului de restructurare care urmează a fi acordat se stabilește după cum urmează:

(a) pentru producători și contractanți, [...];

(b) pentru întreprinderi, [...]

(6) Alineatele (4) și (5) ale acestui articol nu se aplică în cazul în care a fost aprobată, începând cu anul comercial 2008/2009, cererea unei întreprinderi, în conformitate cu articolul 4, prin care se renunță la o cotă mai mare decât cea vizată de cererile producătorilor. De asemenea, alineatele (4) și (5) nu se aplică în orice situație în care a fost aprobată, începând cu anul comercial 2008/2009, cererea unei întreprinderi prin care se renunță la mai mult de 10 % din cotele alocate acesteia."

Acțiunea principală și întrebările preliminare

7 La 14 februarie 2007, CS AGRO, producător de sfeclă de zahăr, a încheiat cu o societate de prelucrare a sfeclei de zahăr, Cukrovary TTD a.s., un contract de vânzare pe termen lung care avea ca obiect livrarea de sfeclă de zahăr destinată producerii de zahăr în cadrul cotelor alocate în decursul anilor 2007/2013. Potrivit acestui contract, CS AGRO trebuia să încheie în fiecare an un contract de vânzare pentru livrarea acestei sfecle.

8 CS AGRO a încheiat acest contract de vânzare corespunzător anului comercial 2007/2008, însă nu a încheiat un astfel de contract și pentru anul comercial 2008/2009. Prin scrisoarea sa din 24 octombrie 2007, aceasta a comunicat Cukrovary TTD a.s. intenția sa de a nu încheia un contract.

9 La 30 octombrie 2007, CS AGRO a adresat Státní zemědělský intervenční fond (Fondul de Stat pentru Intervenție în Agricultură, denumit în continuare „SZIF") o cerere prin care solicita ajutor de restructurare pentru anul comercial 2008/2009.

10 La 26 noiembrie 2007, SZIF a solicitat CS AGRO să anexeze la cerere, în termen de șapte zile, un document scris care să dovedească modificarea sau rezilierea contractului său de vânzare pe termen lung în ceea ce privește cantitatea de sfeclă de zahăr pentru care s-a angajat să înceteze livrarea. CS AGRO nu a dat curs acestei solicitări.

11 În formularul cererii de ajutor de restructurare, CS AGRO și-a exprimat intenția de a nu încheia contractul anual de vânzare a sfeclei de zahăr pentru anul comercial 2008/2009. Astfel, prin decizia din 22 ianuarie 2008, SZIF a respins cererea CS AGRO, motivând că aceasta nu a demonstrat că îndeplinea condițiile de bază pentru acordarea ajutorului de restructurare în temeiul articolului 4a alineatul (1) din Regulamentul nr. 320/2006.

12 CS AGRO a formulat o acțiune împotriva deciziei SZIF la Ministerstvo zemědělství, care a respins-o. Societatea a formulat apel împotriva acestei decizii la Městský soud v Praze (Curtea de Apel din Praga), care a respins-o de asemenea. Așadar, CS AGRO a formulat recurs împotriva hotărârii Městský soud v Praze la Nejvyšší správní soud.

13 În aceste condiții, Nejvyšší správní soud a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 4a alineatul (1) din Regulamentul [nr. 320/2006] trebuie interpretat în sensul că prin angajamentul prin care producătorul se obligă să înceteze livrarea unei anumite cantități din cota de sfeclă de zahăr întreprinderilor cu care a încheiat un contract de furnizare în cursul anului comercial anterior se înțelege o declarație unilaterală a producătorului prin care acesta se obligă că nu va livra sfeclă de zahăr în cursul anului comercial 2008/2009 sau se înțelege rezilierea în scris a raportului contractual existent între producătorul de sfeclă de zahăr și întreprinderea producătoare de zahăr cu privire la livrările de sfeclă de zahăr în cursul anului comercial menționat?

2) Faptul că o parte contractuală utilizează o măsură prevăzută de o dispoziție de drept al Uniunii direct aplicabilă poate determina inaplicabilitatea angajamentului care îi revine respectivei părți contractuale, în temeiul unui contract valabil încheiat între subiecte de drept privat, în situația în care, drept consecință a acestui fapt, cealaltă parte contractuală primește fonduri de la bugetul public?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

14 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 4a alineatul (1) din Regulamentul nr. 320/2006 trebuie interpretat în sensul că angajamentul de a înceta livrarea unei anumite cantități de sfeclă de zahăr în cursul anului comercial 2008/2009 poate îmbrăca forma unei declarații unilaterale a producătorului sau dacă producătorul nu poate asuma un astfel de angajament decât dacă a reziliat deja în mod efectiv raportul contractual care creează obligații în sarcina sa față de întreprinderea producătoare de zahăr.

15 Astfel cum reiese din considerentul (1) al Regulamentului nr. 1261/2007, Regulamentul nr. 320/2006 a fost adoptat în scopul de a permite celor mai puțin competitivi producători de zahăr să renunțe la producția care face obiectul cotei. Cu toate acestea, renunțarea la cote în temeiul acestui din urmă regulament nu a atins nivelul așteptat inițial.

16 Conform considerentului (7) al Regulamentului nr. 1261/2007, acesta are drept obiectiv îmbunătățirea rezultatelor regimului de restructurare permițând producătorilor, în cursul perioadei de comercializare 2008/2009, să renunțe din proprie inițiativă la producția de sfeclă de zahăr sau de trestie de zahăr destinată prelucrării în cadrul cotelor de zahăr alocate.

17 În acest scop, producătorii pot, în temeiul articolului 4a alineatul (1) din Regulamentul nr. 320/2006, să înainteze direct o cerere de ajutor de restructurare, însoțită de un angajament prin care se obligă să înceteze livrarea unei anumite cantități din cota de sfeclă sau de trestie de zahăr întreprinderilor cu care au încheiat un contract de furnizare în cursul anului comercial anterior.

18 Astfel cum este prevăzut la articolul 4a alineatul (4) din Regulamentul nr. 320/2006, cererile de ajutor înaintate direct de producători determină statul membru să reducă cota întreprinderilor producătoare de zahăr în limita maximă de 10 % din cota atribuită fiecărei întreprinderi.

19 În această privință, trebuie arătat că nici articolul 4a din Regulamentul nr. 320/2006, nici o altă dispoziție din dreptul Uniunii nu prevăd că astfel de cereri trebuie precedate de încetarea prealabilă a contractelor de furnizare care creează obligații în sarcina producătorilor față de întreprinderile producătoare de zahăr.

20 Or, realizarea obiectivului de reducere a cotelor de producție a zahărului, amintită la punctul 18 din prezenta hotărâre, ar risca să fie compromisă dacă o astfel de reducere ar putea să fie subordonată condiției colaborării întreprinderilor producătoare de zahăr, reprezentată în special de încetarea prealabilă, prin consimțământ reciproc, a contractului de furnizare care creează obligații în sarcina producătorului față de întreprindere.

21 Pe de altă parte, trebuie amintit că, în cadrul cererilor de ajutor înaintate direct de producători conform articolului 4a alineatul (4) din Regulamentul nr. 320/2006, atingerea limitei maxime de 10 % din cota de zahăr atribuită fiecărei întreprinderi determină obligația statului membru în cauză de a respinge cererile care depășesc această limită în ordinea cronologică în care au fost depuse.

22 Astfel, dacă producătorul ar trebui să rezilieze contractul de furnizare pentru a putea pretinde ajutorul de restructurare și dacă, ulterior, cererea sa nu ar fi admisă, nu ar avea nici posibilitatea de a livra sfecla sau trestia de zahăr în temeiul unui contract, nici posibilitatea de a obține acest ajutor.

23 Un astfel de risc ar fi de natură a descuraja producătorii să se angajeze să nu livreze sfeclă sau trestie întreprinderilor producătoare de zahăr și ar fi contrar obiectivului de reducere a cotelor de producție de zahăr la inițiativa producătorilor menționați.

24 Aceeași ar fi situația dacă întreprinderea producătoare de zahăr ar depune propria cerere de ajutor în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 320/2006 și, ținând seama de articolul 4a alineatul (6) din Regulamentul nr. 320/2006, cererea de ajutor a producătorului nu ar fi acceptată.

25 Având în vedere considerațiile anterioare, trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 4a alineatul (1) din Regulamentul nr. 320/2006 trebuie interpretat în sensul că angajamentul de a înceta livrarea unei anumite cantități de sfeclă de zahăr în cursul anului comercial 2008/2009 poate îmbrăca forma unei declarații unilaterale a producătorului.

Cu privire la a doua întrebare

26 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 4a alineatul (1) din Regulamentul nr. 320/2006 trebuie interpretat în sensul că angajamentul unilateral al producătorului de a înceta livrarea unei anumite cantități de sfeclă de zahăr în cursul anului comercial 2008/2009 determină, în temeiul acestei dispoziții, inaplicabilitatea obligațiilor sale contractuale față de întreprinderea producătoare de zahăr.

27 Astfel cum reiese din răspunsul oferit la prima întrebare, articolul 4a alineatul (1) din Regulamentul nr. 320/2006 nu are ca atare niciun efect juridic asupra obligațiilor contractuale ale părților.

28 Prin urmare, trebuie să se răspundă la a doua întrebare că articolul 4a alineatul (1) din Regulamentul nr. 320/2006 trebuie interpretat în sensul că angajamentul unilateral al producătorului de a înceta livrarea unei anumite cantități de sfeclă de zahăr în cursul anului comercial 2008/2009 nu determină, ca atare, inaplicabilitatea obligațiilor sale contractuale față de întreprinderea producătoare de zahăr.

Cu privire la cheltuielile de judecată

29 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

1) Articolul 4a alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 320/2006 al Consiliului din 20 februarie 2006 de instituire a unui regim temporar de restructurare a industriei zahărului în Comunitatea Europeană și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1290/2005 privind finanțarea politicii agricole comune, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1261/2007 al Consiliului din 9 octombrie 2007, trebuie interpretat în sensul că angajamentul de a înceta livrarea unei anumite cantități de sfeclă de zahăr în cursul anului comercial 2008/2009 poate îmbrăca forma unei declarații unilaterale a producătorului.

2) Articolul 4a alineatul (1) din Regulamentul nr. 320/2006, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1261/2007, trebuie interpretat în sensul că angajamentul unilateral al producătorului de a înceta livrarea unei anumite cantități de sfeclă de zahăr în cursul anului comercial 2008/2009 nu determină, ca atare, inaplicabilitatea obligațiilor sale contractuale față de întreprinderea producătoare de zahăr.

Semnături